

activities of university libraries: IV Interuniversity Scientific and Practical Conference. Donetsk, October 23-24, 2008. Donetsk.

6. Naukova biblioteka Mukachivs'koho derzhavnoho universytetu [Scientific Library of Mukachevo State University]. Available at: <https://msu.edu.ua/library/biblioteka-sohodni/>.

УДК 021.2:004.738.5(045)

РОЛЬ ОНЛАЙН-СЕРВІСІВ БІБЛІОТЕКИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Мовчан К. М.

THE ROLE OF ONLINE LIBRARY SERVICES IN PROVIDING THE EDUCATIONAL PROCESS

Movchan Kateryna

У статті розглядаються питання забезпечення навчального процесу інформаційними ресурсами, забезпечення якісного дистанційного обслуговування шляхом впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій. Розглянуто питання ефективного використання створених бібліотеками послуг. Досліджено й узагальнено досвід функціонування новітнього бібліотечного сервісу, його роль в забезпеченні навчального процесу, наведено приклади діяльності Наукової бібліотеки Мукачівського державного університету.

Ключові слова: онлайн-послуги, інформаційні ресурси, бібліотека, здобувачі освіти, бібліотечні сервіси.

The article considers the issues of providing the educational process with information resources, providing quality remote service through the introduction of the latest information and communication technologies. The issues of effective use of services created by libraries are considered. The experience of functioning of the newest library service, its role in providing educational process is investigated and generalized, examples of activity of Scientific library of Mukachevo state university are resulted.

Key words: online services, information resources, library, students, library services.

Бібліотека університету – центр, де сходяться інтереси різних цільових груп університету. Бібліотека надає свої послуги з огляду на запити кожної з них. Все частіше університет розглядає бібліотеку як структурний підрозділ, який надає серйозну підтримку науково-дослідній роботі, що здійснює моніторинг стану науки у вузі, навчає та просуває бібліотечно-інформаційні ресурси та сервіси. Отже, бібліотека одночасно виступає як структурний елемент освіти, інструмент наукових досліджень та як засіб досягнення показників публікаційної активності.

Обслуговування користувачів є провідною функцією сучасних бібліотек. Сьогодні, в умовах активного впровадження в бібліотечні процеси сучасних інформаційних технологій, процес обслуговування користувачів потребує не тільки технічного, а й змістовного оновлення, підвищення ефективності прогресивних видів обслуговування студентів, аспірантів, професорсько-викладацького складу та співробітників університету [1].

Питанням створення інформаційної концепції розвитку бібліотеки вищого навчального закладу, розповсюдження новітніх технічних засобів інформації, надання послуг в автоматизованому режимі присвячено низку публікацій українських бібліотекознавців та практиків бібліотечної справи, зокрема О. Ісаєнко [2] та Т. Колесникової [3, с. 21–22.].

Бібліотека виконує інституційні, традиційні функції а також низку нових, зокрема, бібліотека – це: експерт інформаційних продуктів, що здійснює підключення до електронних повнотекстових ресурсів та наукометричних сервісів та забезпечує доступ до них користувачів; канал поширення науково-освітньої інформації та суб'єкт формування інформаційної культури; інструмент наукових досліджень, що виконує моніторинг публікаційної активності співробітників університету; засіб просування результатів наукових досліджень викладачів, здобувачів вищої освіти університету; зберігач та розповсюджувач електронних освітніх та наукових видань університету.

Сучасна бібліотека університету забезпечує створення якісного масиву інформаційних ресурсів – від створення електронних каталогів до формування повнотекстових електронних репозитаріїв.

Важливою тенденцією функціонування сучасної бібліотечної системи є активне використання електронних інформаційних технологій, розвиток на їх основі нових бібліотечних електронних сервісів. Впровадження нових форм дистанційного обслуговування, пов'язаних з використанням можливостей віртуальних соціальних мереж, мобільних і вікі-технологій, значно розширюють можливості бібліотечних установ в інформаційному забезпеченні сучасної користувацької аудиторії, представленні соціуму якомога ширшого доступу до наукових, інтелектуальних інформаційних вітчизняних та світових ресурсів [4].

Електронні ресурси бібліотеки полегшують та прискорюють отримання інформації. Але користувачі недостатньо проінформовані про наявність цих ресурсів і можливості доступу до них. Як показує опитування здобувачів вищої освіти, на питання «Де ви отримуєте інформацію про онлайн-послуги бібліотеки?», 47% отримують інформацію на бібліотечних уроках; 38% – дізналися про можливості бібліотеки від працівників бібліотеки; 10% – із соціальних мереж; 5% – від друзів (Рис.1).

Рисунок 1. РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ

З метою забезпечення навчального та наукового процесу в університеті бібліотека використовує ресурси глобальних мереж та приділяє велике значення власним інформаційним ресурсам.

Поряд з традиційними ресурсами все більшої ефективності набувають електронні інформаційні ресурси, які поділяються на власні та придбані [5, с. 12].

Головним інструментом надання дистанційних послуг став бібліотечний вебсайт. Інформатизація бібліотечної галузі, на додачу до традиційних, зумовила активний розвиток електронних ресурсів і послуг. Інформаційні ресурси, послуги та сервіси, представлені на

бібліотечному сайті, стали розглядатися «як бібліотечно-інформаційні комунікації, покликані забезпечувати інформаційні потреби віддалених користувачів» [6, с. 23–30]. Сайт бібліотеки університету це – віртуальний вхід до бібліотеки, який надає доступ користувачам до різноманітних інформаційних ресурсів, які створені працівниками, придбані чи систематизовані для зручного використання відвідувачем сайту. Сайт Наукової бібліотеки МДУ пропонує наступні послуги, які сприяють забезпеченню навчального процесу здобувачів вищої освіти. Зокрема, це «Електронний каталог», «Електронний читальний зал», «Віртуальна довідка», «Дистанційне замовлення електронних документів», «Академічна доброчесність», «Медіаграмотність: корисні матеріали», «Науковцю», «Центр європейської інформації», «Інституційний репозитарій», «Бібліометрика», «Віртуальні виставки», «Цифрова бібліотека», «Центр європейської інформації».

Згідно статистичних даних, під час дистанційного навчання все більшого значення набуває «Віртуальна послуга», «Дистанційне замовлення електронних документів». Ці послуги зручні, оперативні, безкоштовні, – надаються всім користувачам сайту є ефективним інформаційним ресурсом під час дистанційного навчання і для студентів заочної форми навчання.

Розміщений на сайті бібліотеки «Електронний каталог», який використовується на основі експорту даних з програми «УФД/Бібліотека», містить класифікатор, який має тематичні картотеки, персоналії, репозитарії та інші дані для швидкого пошуку видання.

Для більш повного забезпечення дисциплін повнотекстовими електронними виданнями бібліотеки університетів використовують ресурси провідних вітчизняних, зарубіжних бібліотек, баз даних. Доступ до таких ресурсів можна отримати на сайті бібліотеки в «Електронному читальному залі». «Читальний зал» постійно поповнюється, працівники бібліотеки для зручного користування систематизують ресурси, укладають угоди з іншими електронними бібліотеками для надання безкоштовного доступу до повнотекстових видань.

Користувача, який працює над науковим дослідженням, науковою роботою цікавить доступ до провідних інтернет-ресурсів, наукометричних баз даних, послуги оформлення літератури.

Важливим засобом комунікації між користувачем і бібліотекою є соціальні мережі, завдяки яким бібліотека отримала можливість оперативно доносити інформацію до користувачів про заходи та події, які відбуваються в бібліотеці, що надає можливості зворотнього зв'язку, дозволяє доносити інформацію до користувача у зручний спосіб.

Отже, нові умови, – поширення мережі Інтернет, дистанційне навчання зумовлює використання інновацій в бібліотечно-інформаційній діяльності. Бібліотеки позиціонують себе як в реально так і віртуально, інтегруючись у світове інформаційне середовище, створюючи комфортні умови як традиційному так і віртуальному користувачу, вдосконалюючи традиційні послуги, впроваджуючи нові онлайн-послуги посилюючи контент-менеджмент веб-сайтом, соціальними мережами.

Список використаних джерел

1. Кравчук Н. П. Нові форми і методи інформаційно-бібліотечного обслуговування користувачів у бібліотеці університету [Електронний ресурс] / Н. П. Кравчук. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/29634/3/38-203-207.pdf>.
2. Ісаєнко О. Інноваційні бібліотечні технології інформаційного обслуговування / Олександр Ісаєнко; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2011. – 158 с.
3. Колесникова Т. Впровадження інноваційної моделі бібліотеки університету як чинник глибокої інтелектуалізації бібліотечної професії / Т. Колесникова // Вісник Книжкової палати. – 2012. – № 11. – С. 21–22.
4. Желай О. П. Розвиток вітчизняного бібліотечного електронного сервісу [Електронний ресурс] / О. П. Желай. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/sites/default/files/disser/dis_12.pdf.

5. Матвейко І. Електронні сервіси бібліотеки для забезпечення наукового та навчального процесу / Ігор Матвейко // Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. – 2020. – № 3(21). – С. 12.
6. Колоскова Г. Бібліотечно-інформаційні комунікації як засіб забезпечення інформаційних потреб віддалених користувачів / Г. Колоскова // Вісник Книжкової палати. – 2020. – № 8. – С. 23–30.

References

1. Kravchuk, N. P. Novi formy i metody informatsiyno-bibliotechnoho obsluhovuvannya korystuvachiv u bibliotetsi universytetu [New forms and methods of information and library service for users in the university library]. Available at: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/29634/3/38-203-207.pdf>.
2. Isayenko, O. 2011. *Innovatsiyni bibliotechni tekhnolohiyi informatsiynoho obsluhovuvannya [Innovative library technologies of information service]*. Kyiv.
3. Kolesnykova, T., 2012. Vprovadzhennya innovatsiynoyi modeli biblioteki universytetu yak chynnyk hlybokoyi intelektualizatsiyi bibliotechnoyi profesiyi [Introduction of an innovative model of the university library as a factor of deep intellectualization of the library profession]. *Bulletin of the Book Chamber*, 11, pp. 21–22.
4. Zhelay, O. P. Rozvytok vitchyznyanoho bibliotechnoho elektronnoho servisu [Development of domestic library electronic service]. Available at: http://www.nbu.gov.ua/sites/default/files/disser/dis_12.pdf.
5. Matveyko, I., 2020. Elektronni servisy biblioteki dlya zabezpechennya naukovooho ta navchal'nooho protsesu [Electronic library services to ensure the scientific and educational process]. *Library Forum: history, theory and practice*, 3(21), p. 12.
6. Koloskova, H., 2020. Bibliotechno-informatsiyni komunikatsiyi yak zasib zabezpechennya informatsiynykh potreb viddalenykh korystuvachiv [Library and information communications as a means of meeting the information needs of remote users]. *Bulletin of the Book Chamber*, 8, pp. 23–30.

УДК [37.018:37.011.3-057.87-021.464]:37.016:821(100)(045)

ORGANIZATION OF INDEPENDENT ACTIVITY OF STUDENTS IN LESSONS OF FOREIGN LITERATURE

Molnar Gabriela, Rozman Iryna

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА УРОКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Молнар Г., Розман І. І.

The article notes the importance of independent work for the development of students' creative abilities, their self-realization and improvement, and analytical thinking. Attention is focused on creative and research methods of working with works of foreign literature. Attention is focused on the levels of independent work of students, on the peculiarities of understanding the term "independent work". It is noted that independent work is work that is planned for the student and is performed in accordance with the teacher's task under his methodological guidance, but without his direct participation. In addition, it involves mastering complex skills and abilities to see the purpose and content of work, organize your own self-education, the ability to take a new approach to solving problems, cognitive and mental activity and independence, as well as the ability to create.

Key words: independence, creativity, ability to analyze, foreign literature.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>